

# Oddaliśmy hołd Witoldowi Pileckiemu

25.5.2026 - | Instytut Pamięci Narodowej

**25 maja 2026 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie odbyły się uroczystości upamiętniające Witolda Pileckiego. O 21.30, w godzinę śmierci rotmistrza zamordowanego 78 lat temu z wyroku komunistycznego sądu, w całym kraju zapłoną znicze pamięci.**

Obchody rozpoczęły się w samo południe od Apelu Pamięci odczytanego na terenie dawnego więzienia mokotowskiego przy ul. Rakowieckiej 37. Wieniec pod tablicą upamiętniającą rotmistrza Witolda Pileckiego w imieniu Instytutu Pamięci Narodowej złożył zastępca prezesa IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk.

List od Prezydenta RP Karola Nawrockiego odczytał jego doradca Jan Józef Kasprzyk:

- Egzekucji dokonano tutaj, w więzieniu mokotowskim, katyńską metodą strzału w potylicę. I tak samo jak ciała ofiar tamtej zbrodni, także jego ciało pochowano potajemnie, w miejscu nadal nieznanym. Kaci chcieli wraz z człowiekiem unicestwić pamięć o jego zasługach. Ale prawda została ocalona i po dekadach zniewolenia zatriumfowała. „Ochotnik do Auschwitz” to teraz powszechnie uznawany symbol odwagi, niezłomności i patriotyzmu. Bohater walki z dwoma totalitaryzmami XX wieku należy dziś do moralnego dziedzictwa nie tylko Polski, lecz całej wolnej Europy.

Do zebranych zwrócił się również dr hab. Krzysztof Szwagrzyk.

- Każda rocznica śmierci Pana Rotmistrza sprawia, że cała Polska oddaje mu cześć. Pada wiele słów o jego życiu i bohaterskiej postawie. Wszystkie te słowa błędną, wobec słów, które jeszcze nie padły, ale kiedyś padną: »Szczątki Pana Rotmistrza zostały zidentyfikowane!« Przyjdzie taki dzień!

- zaznaczył.

W uroczystościach udział wzięły córka rotmistrza Zofia Pilecka-Optułowicz oraz dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik.

\*\*\*

## Rotmistrz Witold Pilecki

25 maja 1948 r. o godz. 21.30 komuniści zabili jednego z najdzielniejszych obrońców Niepodległej. Żołnierza Armii Krajowej, organizatora ruchu oporu w niemieckim obozie koncentracyjnym KL Auschwitz, uczestnika powstania warszawskiego.

Służbę Polsce rozpoczął w czasie wojny z bolszewikami w 1920 r. Walczył podczas kampanii wrześniowej 1939 r., a następnie w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego. W 1940 r., wykonując misję zleconą przez dowództwo ZWZ, dobrowolnie poddał się aresztowaniu i wywózce do niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, by zdobyć informacje o zbrodniach Niemców i

zorganizować konspirację niepodległościową. Na skutek zagrożenia dekonspiracją podjął decyzję o ucieczce, którą udało mu się szczęśliwie przeprowadzić.

W 1944 r. walczył w powstaniu warszawskim, w zgrupowaniu Chrobry II. Od 1945 r. służył w 2. Korpusie Polskim we Włoszech, skąd – decyzją gen. Władysława Andersa – wrócił do Polski, by odtworzyć rozbite po działaniach wojennych struktury wywiadowcze, działające dla Rządu RP na Uchodźstwie. Został aresztowany w maju 1947 r., osadzony w areszcie śledczym przy ul. Rakowieckiej w Warszawie i poddany okrutnemu śledztwu. Mimo tortur do końca zachował żołnierską postawę. Pozostał wierny dewizie: Bóg, Honor, Ojczyzna.

Pokazowy proces przed komunistycznym sądem trwał dwa tygodnie. Rtm. Pilecki i jego podwładni zostali skazani za „szpiegostwo”. Orzeczono trzy kary śmierci i kilka długoletniego więzienia. Ostatecznie Tadeuszowi Płuzańskiemu i Marii Szelągowskiej kary śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie. Rtm. Pilecki został zamordowany strzałem w potylicę, wieczorem 25 maja 1948 r. Ciało złożono w nieoznaczonym miejscu na warszawskich Powązkach.

Przed II wojną światową Witold Pilecki gospodarował w rodzinnym majątku w Sukurczach. Organizował pomoc społeczną, kółka rolnicze i kursy przysposobienia wojskowego. Założył rodzinę. Rozwijał zdolności artystyczne: rysował, malował, pisał wiersze...

Do 1989 r. wszelkie informacje o dokonaniach i losie Witolda Pileckiego podlegały w PRL ścisłej cenzurze. W lipcu 2006 r. prezydent Lech Kaczyński, w uznaniu zasług Witolda Pileckiego i jego oddania sprawom ojczyzny, odznaczył go pośmiertnie Orderem Orła Białego. W 2013 r. został pośmiertnie awansowany na pułkownika.

## **Znicze pamięci w całym kraju**

- Alwernia, Klasztor oo. Bernardynów, pod tablicą pamiątkową o godz. 18.35
- Białystok, XI LO im. rtm. W. Pileckiego przy ul. A. Grottgera 9, w którym znajduje się miejsce upamiętnienia patrona szkoły
- Bochnia (woj. małopolskie), Rynek 2, tablica pamięci, godz. 11.30
- Bydgoszcz, ul. Witolda Pileckiego
- Chorzów-Batory, przy Dębie Pamięci „Witold”, znajdującym się na skwerze imienia rtm. Witolda Pileckiego
- Częstochowa, al. Wolności 33 – tablica poświęcona rtm. Witoldowi Pileckiemu
- Elbląg, skwer im. rtm. Witolda Pileckiego
- Gdańsk, pomnik rtm. W. Pileckiego obok Muzeum II Wojny Światowej
- Głogów
  - 18:00 Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa na os. Krzepów, uroczysta msza święta w intencji W. Pileckiego
  - 19:00 spotkanie w Głogowskiej Alei Pamięci przy popiersiu Rotmistrza
- Goleniów, pomniki rtm. W. Pileckiego
- Gorzów Wlkp., pomnik rtm. Witolda Pileckiego skwer przy ul. Władysława Jagiełły w Gorzowie Wlkp.
- Gościeszowice (gm. Niegosławice), odsłonięcie upamiętnienia rtm. W. Pileckiego (21 maja 2025 r.)
- Grudziądz, przy pomniku rtm. Witolda Pileckiego
- Inowrocław, przy ul. rtm. Witolda Pileckiego
- Iwonicz (woj. podkarpackie), Zespół Szkół im. rtm. Witolda Pileckiego pod tablicą upamiętniającą oraz murałem
- Jordanów Śląski, skwer przy ul. Wrocławskiej obok Urzędu Gminy, pomnik poświęcony „Polakom, którzy zginęli w obronie Ojczyzny”

- Jodłówka (woj. małopolskie), tablica pamięci rtm. Witolda Pileckiego w Publicznej Szkole Podstawowej im. rtm. Witolda Pileckiego (28 maja 2026 r.)
- Katowice, tablica poświęcona rtm. Witoldowi Pileckiemu na skwerze im. rtm. Witolda Pileckiego
- Kierz Niedźwiedzi, pod tablicą pamiątkową przed budynkiem Szkoły Podstawowej im. rtm. Witolda Pileckiego
- Koszalin, pomnik rtm. Witolda Pileckiego przy ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego 8 w Koszalinie
- Kraków, pod popiersiem rtm. Witolda Pileckiego w Galerii Wielkich Polaków XX wieku, w parku Jordana o godz. 21.30
- Krasocin, pod tablicą pamiątkową znajdującą się w budynku Zespołu Placówek Oświatowych im. rtm. Witolda Pileckiego w Krasocinie
- Lublin, Zamek Lubelski
- Łagiewniki (woj. dolnośląskie), pomnik przy placu pomiędzy ulicami Kłodzką i Nadrzeczną
- Łódź, Pomnik Ofiar Komunizmu
- Malbork, Plac Słowiański przy malborskich mostach
- Nielepice (woj. małopolskie), Park im. rtm. Witolda Pileckiego, godz. 17.40
- Nowy Wiśnicz (woj. małopolskie), Dworek w Koryznówce, godz. 12.00
- Oleśnica, pomnik przy gminnej hali sportowej przy ul. Wileńskiej
- Olsztynek, tablica pamięci przy Szkole Podstawowej nr 2 im. rtm. Witolda Pileckiego przy ul. Ostródzkiej 2
- Opole, pomnik rtm. Witolda Pileckiego przy ul. rtm. Witolda Pileckiego
- Oświęcim, pomnik przy Małopolskiej Uczelni Państwowej im. rtm. Witolda Pileckiego, godz. 19.30
- Poznań, w podcieniach dziedzińca klasztoru dominikanów, pod tablicą upamiętniającą rtm. Pileckiego
- Radom, pod tablicą upamiętniającą rtm. Witolda Pileckiego umieszczoną na budynku Zespołu Szkół Samochodowych w Radomiu, który jest patronem tej szkoły.
- Rzeszów, pod tablicą pamięci na Osiedlu Franciszka Kotuli przy Rondzie im. rtm. Witolda Pileckiego
- Szczecin, pod tablicą upamiętniającą rtm. W. Pileckiego na gmachu Technikum Ekonomicznego w Szczecinie im. rtm. Witolda Pileckiego
- Śrem, Park Śremskich Odlewników, pod pomnikiem rtm. Witolda Pileckiego
- Tyniec (woj. małopolskie), ul. Bogucianka 83, pod tablicą pamiątkową o godz. 10.30
- Warszawa, Powązki Wojskowe, symboliczny grób rtm. Witolda Pileckiego w „Kwaterze na łączce”
- Warszawa, pomnik rtm. Witolda Pileckiego przy Alei Wojska Polskiego na warszawskim Żoliborzu
- Warszawa, Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL

### **23.05.2025, sobota**

- 10.30 spacer historyczny po Warszawie śladami rtm. Witolda Pileckiego – prowadzi Jarosław Wróblewski

- 13.00 wykład dr Ireny Kozimali „W jakich strukturach działał Witold Pilecki po wojnie, czyli wywiad polski na Zachodzie 1945-1949”

- 10.00, 12.00, 14.00, 16.00 zwiedzanie z przewodnikiem ze szczególnym uwzględnieniem historii rtm. Witolda Pileckiego

### **24.05.2025, niedziela**

- 10.00-17.00 zwiedzanie z przewodnikiem ze szczególnym uwzględnieniem historii rtm. Witolda Pileckiego (ostatnie wejście o godz. 16.00)

### **25.05.2025, poniedziałek**

- 12.00 Apel Pamięci oraz ceremonia złożenia wieńców pod tablicą poświęconą pamięci Witolda Pileckiego

- po uroczystości zwiedzanie Muzeum dla gości
- 17.00 pokaz tryptyku filmów „Sądy ściśle jawne” oraz dyskusja, którą poprowadzi red. Rafał Dudkiewicz z udziałem:  
prof. Krzysztofa Szwagrzyka, dr. Bartosza Kapuściaka i sędziów Sądu Najwyższego (Centralny Przystanek Historia, ul. Marszałkowska 107)
- 20.00 msza św.
- po mszy przemarsz ze zniczami pod Ścianę Śmierci
- 21.30 uroczystości upamiętniające rotmistrza Witolda Pileckiego w godzinie śmierci  
Wydarzeniom towarzyszy wystawa zewnętrzna: „Witold Pilecki” (z cyklu „Biografie elementarne IPN”)
- Wieluń (woj. łódzkie), przy popiersiu w parku im. rtm. Witolda Pileckiego
- Wrocław, pomnik przy Promenadzie Staromiejskiej
- Żeleźnikowa Wielka, Parafia św. Michała Archaniola (modlitwa o godz. 21.00), następnie zapalenie zniczy, godz. 21.30 (organizator Fundacja „Osądź mnie Boże”)
- Żyżnów (woj. podkarpackie), Szkoła Podstawowa im. rtm. Witolda Pileckiego, tablica upamiętniająca

### **Polecamy:**

- Publikacja: Rotmistrz Witold Pilecki 1901-1948

### **Ostatnia droga rotmistrza Witolda Pileckiego**

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/242833,Oddalismy-hold-Witoldowi-Pileckiemu.html>